

Revisionsrapport

Granskning av delårsrapport 2018

Region Gävleborg

*Pär Månsson
Certifierad kommunal
revisor*

*Karin Magnusson
Revisionskonsult*

*Cecilia Axelsson
Revisionskonsult*

Oktober 2018

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	4
2.1.	Bakgrund	4
2.2.	Syfte och revisionsfrågor	4
2.3.	Revisionskriterier	4
2.4.	Avgränsning och metod.....	5
3.	Iakttagelser och bedömningar	6
3.1.	Lagens krav och god redovisningssed	6
3.1.1.	Iakttagelser	6
3.1.2.	Bedömning.....	8
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	9
3.2.1.	Iakttagelser	9
3.2.2.	Bedömning.....	10

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av Region Gävleborgs förtroendevalda revisorer översiktligt granskat regionens delårsrapport för perioden 2018-01-01 – 2018-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2018.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som regionfullmäktige fastställt.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2018.

- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2018.

Utifrån lämnad målredogörelse avseende verksamhetsmålen kan vi inte göra en bedömning om förutsättningarna för att dessa kommer att uppnås.

Utifrån vår granskning vill vi lyfta fram följande punkter:

- *Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar en negativ avvikelser mot budget för delårsperioden och prognosticerar även för detta år en fortsatt negativ avvikelse mot budget för helårsutfallet. Under 2018 prognosticerar även Hållbarhetsnämnden en negativ avvikelse mot budget för helårsutfallet. Vi konstaterar att det är en oroväckande nettokostnadsutveckling, där utvecklingen överstiger budgeterat utrymme. Särskilt de ökade kostnaderna för köpt vård och inhyrd personal är bekymmersamt. Vi ser allvarligt på den fortsatta kostnadsutvecklingen inom Hälso- och sjukvårdsnämnden.*
- *Det är väsentligt att en åtgärdsplan fastställs och att planerade åtgärder vidtas för att förändra den ökande kostnadsutvecklingen inom Hälso- och sjukvårdsnämnden. Av delårsrapporten framgår att Hälso- och sjukvårdsnämnden har fått i uppdrag att utreda åtgärder med långsiktig effekt på verksamheten. Utredningen kommer att presenteras för styrelsen i november 2018. Det är viktigt att styrelsen, utifrån sin uppsiktsplikt, säkerställer att tydliga beslut fattas med anledning av utredningen för att få en ekonomi i balans.*

- *Årsredovisningen 2018 behöver redogöra för den utredning som Hälso- och sjukvårdsnämnden gjort och för eventuella fastställda åtgärdsplaner inom nämnden. En sådan redovisning är central för regionfullmäktige.*
- *Vi bedömer att delårsrapporten inte på ett tydligt sätt redogör för förutsättningarna att under året uppnå de satsningar som finns kopplade till de fyra politiska inriktningsmålen.*
- *I delårsrapporten lämnas en prognos för 2018 års investeringar som beräknas uppgå till 264 mnkr, vilket är en mycket stor avvikelse i förhållande till beslutad ram om 728 mnkr. Den största orsaken till detta uppges vara investeringar kopplade till "Framtidsbygget". Vi rekommenderar att en tydlig redovisning sker av avvikelser i årsredovisningen 2018 inklusive vilka effekter förseningen får för verksamheten.*

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Landsting är skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början och i revisorernas uppgift ingår att granska landstingets delårsrapport.

Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret och den ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av landstingets verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång.

Landsting skall formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisionsobjekt är styrelsen som är ansvarig för delårsrapportens upprättande.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna i Region Gävleborg underlag för sin skriftliga bedömning vilken skall biläggas delårsrapporten i samband med regionfullmäktiges behandling av densamma.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av regionfullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

2.3. Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL), kap 12 kap 2§
- Lag om kommunal redovisning (KRL), kap 9
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22, Delårsrapport
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning
- Fullmäktiges anvisningar avseende delårsrapport

2.4. Avgränsning och metod

Granskningen av delårsrapporten avgränsas till följande:

- översiktlig granskning av det siffermässiga bokslutet per 2018-08-31,
- förvaltningsberättelsens innehåll,
- hur regionen redovisar hur väl det prognostiserade resultatet är förenligt med målen för god ekonomisk hushållning (både finansiella och verksamhetsmässiga mål).

Granskningen utgår från Vägledning 4, Granskning av delårsrapport, utgiven av Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen sker genom analytisk granskning och intervjuer med nyckelpersoner som är ansvariga för delårsrapportens upprättande.

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen till den information som ingår i delårsrapporten. Detta utesluter inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt ISA och god revisions-sed i övrigt har.

Personal vid Regionstab Ekonomi har haft möjlighet att lämna synpunkter på ett utkast av rapporten.

3. Iakttagelser och bedömningar

3.1. Lagens krav och god redovisningssed

3.1.1. Iakttagelser

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti. Resultatet för perioden uppgår till +107 mnkr.

Delårsrapporten består av en förvaltningsberättelse samt resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys. Någon sammanställd redovisning har inte upprättats i delårsrapporten, vilket är i linje med de förutsättningar som återfinns i rekommendation från Rådet för kommunal redovisning.

Översiktlig förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller:

- Rapportering av mål och måluppfyllelse
Verksamhetsredovisning
 - Produktion och besöksstatistik
 - Medarbetare
- Ekonomi och strukturella förutsättningar
 - Det ekonomiska läget
 - Omvärldsanalys
 - Finansiell analys inkl drift- och investeringsredovisning
 - Framtidsbedömning
 - Sammanställd redovisning

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om *händelser av väsentlig betydelse som inträffat under eller efter delårsperiodens slut, men innan delårsrapporten upprättas.*

Upplysningar om regionens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet beskrivs utifrån prognos 2018-2021. Styrelsens bedömning är att det finns förutsättningar att redovisa en ekonomi i balans under de närmaste åren men att prognosen för åren 2018-2021 kräver en väsentligt lägre årlig nettokostnadsutveckling jämfört med 2017. Regiondirektör och förvaltningschefer har därav fått i uppdrag att föreslå och genomföra åtgärder som får effekt under 2018, men som inte försämrar tillgänglighet och kvalitet. Vidare framhålls att regionfullmäktige under 2017 har gett Hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att utreda åtgärder med långsiktig effekt på verksamheten.

I delårsrapporten lämnas dock inga upplysningar om vilka åtgärder som har föreslagits för 2018 och vilka effekter dessa får på ekonomi och verksamhet. Vidare lämnas inga kommentarer kring Hälso- och sjukvårdsnämndens pågående utredning. Redovisningen behöver tydliggöra hur föreslagna åtgärder kommer att påverka ekonomi och prioriteringar inom olika områden och nämnder.

En samlad, övergripande redovisning av regionens investeringsverksamhet framgår av förvaltningsberättelsen. Av redovisningen framgår att prognosticerade investeringsutgifter uppgår till 264 mnkr, vilket är 464 mnkr lägre än beviljad budgetram för 2018. Den främsta förklaringen till detta är att upphandling för tekniska konsulter kopplat till fastställt byggprogram "Framtidsbygget" ska göras om. Totala investeringar för "Framtidsbygget" för perioden uppgår till 4 mnkr mot budgeterat 386 mnkr.

En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten görs. Det prognostiserade resultatet uppgår till +182 mnkr vilket är 91 mnkr bättre än budgeterat.

Regionstyrelsen är den nämnd som prognosticerar det största positiva resultatet för helåret 2018 om 416 mnkr, som förklaras främst av ett positivt finansnetto till följd av försäljning inom pensionsfonden.

Hälso- och sjukvårdsnämndens prognos visar en negativ avvikelse mot budget med -218 mnkr, vilket motsvarar 3,7% av budgeterat anslag. I förvaltningsberättelsen lämnas korta kommentarer till orsak till väsentliga budgetavvikelser, vilka är ökade kostnader för inhyrd personal, köpt vård och personal. Av kommentarerna framgår inte vilka åtgärder som planeras för att minska underskottet inom nämnden. Däremot anges det under avsnittet *Framtidsbedömning* att Hälso- och sjukvårdsnämnden har fått i uppdrag att utreda åtgärder med långsiktig effekt på verksamheten. Utredningen kommer att presenteras för styrelsen i november 2018.

Hållbarhetsnämndens prognos visar en negativ avvikelse mot budget med -17 mnkr, vilket motsvarar 3,7% av budgeterat anslag. I förvaltningsberättelsen lämnas korta kommentarer till orsak till väsentliga budgetavvikelser, vilka är ökade kostnader för buss och tåg.

Verksamhetens totala prognosticerade nettokostnader för 2018 beräknas öka med 3,5% i jämförelse med 2017. Nettokostnadsökningen 2017 uppgick till 5,7% i jämförelse med året innan.

En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen lämnas. I och med årets prognostiserade resultat förväntas regionen redovisa en ekonomi i balans för år 2018.

Upplysningar om hur den kommunala koncernen definierats/avgränsats, vilka juridiska personer den består av och hur den förändrats i sin sammansättning under delårsperioden framgår till viss del. I delårsrapporten redogörs för de helägda bolagen Folk tandvården Gävleborg AB's samt Movexum AB's verksamhet och utfall för delårsperioden. Vidare kommenteras helårsprognosen för Folk tandvården Gävleborg AB. Däremot lämnas inte upplysningar för regionens intresseföretag, vilket behöver åtgärdas till kommande års delårsrapporter.

Finansiella rapporter

Delårsrapporten innehåller resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys samt noter till resultaträkningen. Räkenskaperna omfattar periodens utfall samt jämförelsetal i enlighet med gällande rekommendation. Sammanställda räkenskaper jämte regionen upprättas

inte, vilket är i linje med de förutsättningar som återfinns i rekommendation från Rådet för kommunal redovisning.

Vissa andra upplysningar

Redovisningsprinciper för delårsrapporten anges som ett eget avsnitt i delårsrapporten. Det framgår att principerna är densamma som vid föregående års årsbokslut med två undantag.

Förklaring till säsongsvariationer beskrivs ej särskilt. I delårsrapporten lämnas inga särskilda upplysningar om *jämförelsestörande poster, extraordinära poster eller effekter av ändrade uppskattningar*. Det har dock, i granskningen, ej framkommit att några sådana poster finns.

Förändring av väsentliga ansvarsförbindelser framgår av avsnittet kring pensionsmedelsförvaltningen i delårsrapporten.

3.1.2. Bedömning

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2018.

Vi konstaterar att det är en oroväckande nettokostnadsutveckling, där utvecklingen överskrider budgeterat utrymme. Särskilt de ökade kostnaderna för köpt vård och inhyrd personal är bekymmersamt. Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar en negativ avvikelse mot budget för delårsperioden och prognosticerar negativ avvikelse mot budget för helårsutfallet. Vi ser allvarligt på den fortsatta kostnadsutvecklingen inom Hälso- och sjukvårdsnämnden.

3.2. God ekonomisk hushållning

Regionfullmäktige har fastställt ett dokument för budget 2018 och plan 2019-2020 innehållande ett antal finansiella mål och verksamhetsmål (inriktningsmål mm).

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I delårsrapporten görs en avstämning mot regionens finansiella mål som fastställts i budget 2018:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2018	Prognos 2018	Prognosticerad måluppfyllelse
Soliditet Soliditeten får inte understiga 30 procent utan att särskilda skäl anges i delårsrapport och årsredovisning.	Prognos 2018: 35,5%	Målet uppfylls för året.
Årets resultat Resultat uppgår till 1 procent av verksamhetens nettokostnad, vilket bedöms vara förenligt med god ekonomisk hushållning.	Prognos 2018: 182 mnkr (+2,0%)	Målet uppfylls för året.
Ekonomi i balans Respektive verksamhet ska bedrivas inom de budgetramar som fullmäktige har tilldelat.	Hälso- och sjukvårdsnämnden, Hållbarhetsnämnden samt FoU välfärd-hjälpmedel-Regnetnämnden prognosticerar underskott. Styrelsen och övriga nämnder prognosticerar en ekonomi i balans eller överskott.	Målet uppfylls ej för året.

Av redovisningen framgår att 2 av 3 mål prognostiseras att uppfyllas.

Politiska inriktningsmål

I delårsrapporten redogörs för de fyra målområden som anger inriktningen för det politiska arbetet. Därefter följer en verksamhetsredovisning med ett urval av nyckeltal kopplat till hälso- och sjukvårdsproduktion, tandvård, Hälsoval, kollektivtrafik, kultur och bildning samt medarbetare.

Kopplat till varje målområde har fullmäktige definierat ett antal satsningsområden där det specificeras vad Regionen ska göra. I delårsrapporten nämns inte alla satsningar som ska göras. I de fall satsningarna kommenteras så är det i vissa fall en redogörelse av vad som har gjorts inom området men i vissa fall är det enbart en upprepning av att satsningen finns. Exempelvis finns det inom målområdet "Hela Gävleborg ska leva", en satsning som lyder "Region Gävleborg ska säkerställa en fungerande närtrafik när ordinarie trafik inte fungerar". I delårsrapporten går att läsa att "utvecklingen av konceptet närtrafik är

ett exempel på hur invånare utan linjetrafik enklare ska kunna nå samhällsservice”. Av delårsrapporten går det inte att utläsa vad som har gjorts, på vilket sätt det säkerställer att invånare enklare ska nå samhällsservice samt om det som har skett är i linje med vad som var planerat. Läsaren har därmed inte någon möjlighet att bedöma det arbete som skett inom Region Gävleborg.

Verksamhetsredovisning

I verksamhetsredovisningen framgår ett antal produktionsmått inom verksamhetens olika områden. Det finns även en redovisning av personalförhållandena. I redovisningen finns i vissa fall en jämförelse med föregående år och en kort sammanfattning av slutsatserna avseende förändringen finns till respektive område. Analyser av orsaker till resultaten, konsekvenserna samt åtgärder går sällan att utläsa. Redovisningen är i stort den samma som i delårsrapporten 2017.

3.2.2. Bedömning

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2018.

Vi bedömer att delårsrapporten inte på ett tydligt sätt redogör för hur långt Region Gävleborg har kommit i arbetet att uppnå de satsningar som finns kopplade till de fyra politiska inriktningsmålen för 2018. Utifrån lämnad redogörelse kan vi inte göra en samlad bedömning av måluppfyllelsen.

2018-10-16

Karin Magnusson
Uppdragsledare

Pär Månsson
Projektledare